

יום שלישי ה' באב תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - נ"ח

1. **נסתפקו בדף הקודם - בצל שעקרו בשביעית ונטעו בשמינית והגידולים שנתוספו בו היו מרובים ממה שהיה הוא עצמו כשניטע. האם גידוליו נחשבים היתר ומבטלים את עיקרו האסור או שאף גידוליו אסורין, מהיכן עוד רצו לפשוט?**
 - א. **דתניא רבי שמעון אומר: כל דבר שיש לו מתירין - כגון טבל שניתן להתירו ע"י מעשרות, ומעשר שני והקדש ע"י פדיון, וחדש ע"י קרבן העומר - לא נתנו בהן חכמים שיעור לביטולם ולעולם אינם בטלים. וכל דבר שאין לו מתירין - כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה וערלה וכלאי הכרם - נתנו בהם חכמים שיעור לביטולם בתערובת. אמרו לו - והלא שביעית אין לה מתירין, ולא נתנו בה חכמים שיעור, דתנן: השביעית אוסרת כל שהוא במינה. אמר להן - אף אני לא אמרתי אלא לביעור, אבל לאכילה - אם הם פחות משיעור נותן טעם, הרי הם בטלים. ומוכח מכאן - שמצב הגידולים לא נקבע לפי העיקר שממנו יצאו אלא לפי צמיחתם בעצמם, ואם ירבו על העיקר יבטלוהו ויתירוהו. ונראה: יתכן שלחומרא שאני.**
 - ב. **שנינו: בצלים של שישית שירדו עליהם גשמים בשביעית וצמחו, אם היו עליון שלהן שחורין - אסורין, ויש בהם קדושת שביעית. שההכות מוכיחה שינקו בשביעית, אבל אם הוריקו [התבהרו] העלים מותרים. ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר: אם יכולים לתלוש הבצלים מן הקרקע ע"י משיכה בעלים שלהם - אסורין, ואם אין יכולים אין בהם קדושת שביעית. אבל בצלים של שביעית שירדו עליהם גשמים וצמחו בשמינית - אם כהים [או בחזק] מותרין. מוכח - שגידולים היוצאים מעיקר של איסור בכוחם לבטל את העיקר ולהתירו. ונראה - שמא המשנה עוסקת רק בבצלים שנידוכו לפני שירד עליהם גשם, אבל בשלמים ימשכו הגידולים אחר העיקר.**
 - ג. **שנינו: פועל ישראל המנכש בשדה חסיות של כותי - מותר לו לאכול מהעלים המנוכשים אכילת עראי בלא הפרשה ולא חוששים שמא זרע הכותי חסיות שהוקבעו למעשר, והלוקח חסיות מן הכותי יש לו לעשרן בתורת ודאי ולא מסתפקים שמא הכותי כבר עישר עליהן. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם בעל השדה הוא ישראל החשוד על השביעית - עלים שגדלו במוצאי שביעית אין בהם איסורי שביעית, כיון שהם היתר הם מבטלים את העיקר האסור, משמע שאין דין הגידולים נמשך אחר העיקר אלא הולך אחר מצב צמיחתם בעצמם ומבטלים את העיקר. ואין לדחות - שמדובר בברייתא זו בדבר שזרעו [העיקר] כלה ולכן לא נמשכים הגידולים אחריו. כיון ששנינו בברייתא אלו הן חסיות: כגון הלוף, השום, והבצלים, ואלו אין זרעם כלה. ואין לדחות - שמדובר בחסיות שנידוכו, אך כשהם שלמים אכן ימשכו אחר העיקר. כיון ששנינו חשוד על השביעית שאין לו ענין לדוך אותם בכדי להציל מאיסור. ואין לדחות - שמדובר בתערובת של עלי חסיות שגדלו מעיקר של שביעית עם עלי היתר. כיון ששנינו 'המנכש'.**
2. **מאחר שהסקנו שגידולים היוצאים מעיקר של שביעית אינם נמשכים אחריו, האם יש מכאן תיובתא על רבי יוחנן ורבי יומתן שהובאו בדף הקודם שסוברים שהגידולים נאסרים מחמת העיקר?**

ביאר רבי יצחק: יתכן שדווקא בשביעית הואיל ואיסורה ע"י קרקע כדכתיב ושבתה הארץ, משא"כ ערלה שחסרון זמן גרם לה האיסור או כלאים שהתערובת גרמה את האיסור יהיה שונה.

והקשו: הרי מעשר איסורו ע"י קרקע, ואין מועילה צמיחתו להפקיע ממנו חיובי המעשר - כדשנינו: ליטרא מעשר טבל [מעשר ראשון שלא הופרשה ממנו תרומת מעשר] שזרעה בקרקע בשישית, והשביחה בשביעית והרי היא כעשר ליטרין - חייבת במעשר משום הליטרא הראשונה, ויש בה קדושת שביעית משום תשעת הליטרין שגדלו בשביעית, ואותה ליטרא שטעונה תרומת מעשר, מעשר עליהם ממקום אחר אבל מיניה וביה לא כיון שהליטרין שנתוספו פטורים ונחשב מן הפטור על החיוב. ומוכח שאין גידולי השביעית מועילים לבטל ממנה דיני המעשרות. ותיירצו: במעשר, הדיגון - גמר מלאכת הפירות הוא הגורם לחיוב המעשרות ולא רק גידולם בקרקע.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)